

- Voor hen die het nog niet wisten, de originele Fillmore was eigenlijk een danszaal. In 1910 ontworpen door twee ontwerpers, destijds aangeworven voor Emma Gates Butler, de oorspronkelijke eigenares van deze concertzaal. De zaal, die vele Italiaanse invloeden vertoonde, opende als 'The Majestic Hall' en 'Majestic Academy of Dancing' haar deuren in 1912 op de tweede en derde verdieping van het gebouw waar op woensdagavond steeds sociale aangelegenheden plaatsvonden. Dat was dus op de hoek van Geary Street en Fillmore Avenue (San Francisco).

Enkele andere namen waaronder deze balzaal ook bekend stond waren : 'The Get Acquainted Society' en de 'Ambassador Dance Hall'. Deze naamsverandering vond plaats tijdens de jaren '30 en '40 totdat in 1952 een locale ondernemer, Charles Sullivan, er ander brood in zag. Hij liet voornamelijk zwarte artiesten, waaronder James Brown, Bobby 'Blue' Bland, Ike & Tina Turner, in de zaal optreden. Maar omdat het een succesformule bleek, reisde hij ook met deze artiesten geheel Amerika rond.

In de jaren '60 verwierf San Francisco de reputatie een hippiestad te zijn geworden, en niets was minder waar. Vooral de buurt Haight / Ashbury werd de plek bij uitstek voor hippies. Maar ook het park van San Francisco werd een geliefde locatie voor bijeenkomsten van deze nieuwe generatie, de 'flower people'. Als je wat geluk had kon je er de leden van The Grateful Dead, Jefferson Airplane maar ook Janis Joplin tegen het lijf lopen. Zij woonden daar immers geruime tijd.

1965: Het hek was van de dam, en men begon in San Francisco te zoeken naar plezier, sociale bijeenkomsten. Dit soort vermaak werd een echte rage totdat Ken Kesey, destijds frontman van de Merry Pranksters, en The Family Dog samen concerten organiseerden in de 'Longshoremen's Hall' in San Francisco.

San Francisco was op weg haar naam als de hipste stad van de wereld waar te maken. En dat zou niet lang meer duren totdat dit bevestigd werd door de vele happenings in het park en de straatanimatie. Denk maar aan de woorden van Scott McKenzie's "San Francisco".

• **BILL GRAHAM EN THE FILLMORE**

- Billy Graham was een veteraan in de artistieke gemeenschap van San Francisco, maar zijn grootste talent was het organiseren van evenementen zoals

die er voorheen niet waren. Hij wist ook zijn medewerkers te overtuigen om hen in te zetten achter alles wat hij organiseerde zonder enige vorm van beperking of voorafgaande besprekingen. In deze jaren kon dit allemaal : niets moest, en alles kon (toen).

In 1965 leidde Bill Graham het toneelgezelschap 'San Francisco Mime Troupe'. Het gezelschaps 'Commedia Del' Arte'-productie van "Il Candelaio", toen nog onder management van R.G. Davis, werd algemeen beschouwd als 'té risicovol voor het gewone publiek' en ze kregen verbod om hun productie op te voeren. Billy Graham lapte dit verbod aan zijn laars en enige tijd nadien belandde hij samen met zijn groep in de cel.

Bill Graham moest noodgedwongen een benefietconcert organiseren om financiële middelen te vinden. Hij had deze hard nodig voor de gerechtelijke bijstand van het toneelgezelschap. Daarbij werd hij geholpen door The Family Dog, maar Graham was zo druk in de weer met zijn toneelgroep dat hij niet eens wist dat deze The Family Dog een muzikale band was. Graham dacht werkelijk dat het ging om een échte hondengroep die kunstjes opvoerde aan het publiek.

Kort daarop begon Graham zich toe te spitsen op de jongerengemeenschap van San Francisco. Graham contracteerde o.a. Jefferson Airplane, The Fugs, Sandy Bull, e.a.

Maar de Fillmore leende zich niet enkel voor concerten, maar ook voor toneelgezelschappen, one-manshows en vooral voor het jaarlijkse banket van de Fillmore-familie.

Op 4, 5 & 6 februari 1966 was het Jefferson Airplane die 'Top-of-the-Bill' stond op de eerste niet-benefietconcerten van de Fillmore, wat dus de echte start was van het Fillmore Auditorium. Maar het succes was zo indrukwekkend dat de politie er geen goed oog in zag, en Grahams aanvraag voor een vergunning op zijn eigen naam voor de danszaal werd geweigerd.

19 april 1966, zijn tweede aanvraag werd ook geweigerd, maar ondanks dit alles bleef hij verder doen. Naar aanleiding van een bewierokende tekening in de San Francisco Chronicle, viel de politie de Fillmore binnen en arresteerde er 14 jongeren. Bill vond het zijn plicht om de jongeren te steunen en ging met hen mee de gevangenis in.

De bevolking van San Francisco was hier niet mee gediend en snel rees er protest vanuit de gehele

jongerengemeenschap. De kranten maakten hier gretig gebruik van en de politie werd in een slecht daglicht gesteld. Dat leidde tot een controversie en zo moest de 'Board of Permit Appeal' de weigering omzetten in een toestemming. Zodoende verkreeg Graham alsnog zijn vergunning voor zijn danszaal.

Mooie Engelse dialogen vertaal je niet, en daarom heb ik de volgende tekst origineel gelaten daar ik vrees dat de vertaling de boodschap hier achter zal teniet doen. Dit is inderdaad het mooiste compliment dat Billy Graham ooit kon krijgen, en geloof me, een optreden bijwonen, van om het even welke band of solo-artiest in de Fillmore, was een bijzondere aangelegenheid. Jammer dat ik het nooit persoonlijk heb kunnen meemaken. Wie een ticket kon vast krijgen, ging een zéér leuke avond tegemoet.

"The greatest compliment I was ever given came at The Fillmore. It was Cream and the Butterfield Blues Band. I just happened to go into the rest room during a break. I was standing at the middle urinal when two guys came in after me, one on either side... right out of the blue, one said, 'I forgot. Who's playing here tonight?' Without batting an eyelash, the other guy said, 'I don't know, man. What's the difference? It's The Fillmore'"

De Fillmore was dé toonaangevende concertzaal van de late jaren '60. Getuige hiervan zijn de vele ontzettend leuke concerten die daar door de allergrootsten van de wereld ten beste werden gegeven.

Ik ga hier niet in detail schrijven wie dat waren. Daar zijn andere bronnen voor, maar toch wil ik een sprong maken naar een andere periode toen het niet meer zo rooskleurig was voor de Fillmore. (In New York kon men de Fillmore East vinden, waar eveneens belangrijke groepen aantraden.)

Dit was 4 juli 1971, een laatste concert met Creedence Clearwater Revival, Steppenwolf en It's a Beautiful Day. Dit was het finale concert in een lange reeks van uitmuntende concerten. Billy Graham nam afscheid van zijn danszaal waar hij toch zo graag in rondhing.

Eric Clapton herinnert zich nog levend het volgende :

"There was very much a whole kind of Fillmore energy coming off the audience that combined with the band,"

"When we played the Fillmore for the first time (met Cream) the band was in the light show. If you were in

the audience, you didn't know who was playing. Not at all. It was a sensory thing.", aldus Eric Clapton.

Eind jaren '70 werd de Fillmore meer een privé-club en Paul Rat begon in de vroege jaren '80 shows te organiseren met acts als Black Flag, Bad Brains, Dead Kennedys, Flipper e.a.

Bill Graham Presents produceerde een paar gigs in het gebouw in de jaren '80, waaronder de 20th Anniversary Party, en HBO maakte een "Fillmore Music Special" videofilm. 1986, de nieuwe eigenaars Bert en Regina Kortz huurden Michael Bailey in om nieuwe shows te organiseren. Het eerste optreden was Husker Du op 30 april 1986. Maar Billy Graham kreeg snel heimwee naar de plaats waar hij zijn eerste concerten deed plaatsvinden, de Fillmore. Hij keert terug met een spetterende show op 3 maart 1988: de Afrikaanse reggaeband Alpha Blondy & The Solar System en Little Women.

Niemand had het einde van Graham zo snel verwacht. Billy komt in oktober 1991 om het leven tijdens een helikoptercrash. Dit was ook mijn eerste bezoek aan San Francisco. Maar zijn dood heeft velen aangezet om zijn laatste finale droom waar te maken : terug goede muziek brengen in de zaal waar hij het liefst was : de Fillmore ! Billy Graham Presents zet deze traditie verder met allerlei leuke, zij het ietwat mindere interessante (voor sommige onder ons toch) acts. Datzelfde jaar overlijdt één van de vele grote kunstenaars die mede verantwoordelijk was voor de vele prachtige Fillmore-posters : Rick Griffin.

• DE FILLMORE DE DAG VAN VANDAAG

- Enige tijd na de sluiting van de Fillmore gingen de deuren weer open op 27 april 1994 met een concert van The Smashing Pumpkins, Ry Cooder en David Lindley & American Music Club. De tickets waren op geen tijd (minder dan twee minuten) uitverkocht. Linda Perry, in een vorig leven bij 4 Non-Blondes, opende de show met een merkwaardige set waaronder een cover van Led Zeppelins "Whole Lotta Love."

Toen mijn vrouw en ik in 1991 San Francisco bezochten, kon ik het niet laten om de beruchte balzaal op te zoeken. Na enkele minuten kwamen we terecht op de Fillmore Avenue. Het enige wat ik me toen nog kon herinneren waar de Fillmore zou zijn, was op een hoek en dat kruispunt was inderdaad Fillmore Avenue / Geary Street. Daar aangekomen wachtte mij een grote teleurstelling. Op die bewuste hoek was nu een wisselkantoor gevestigd. Hier moest ik het fijne van weten. Ik ging

binnen en klampte de eerste de beste man aan die vrij was. Gelukkig was het een man van mijn leeftijd. Dus hij moest met deze balzaal vertrouwd zijn. Toen ik hem vroeg wat er met de Fillmore gebeurd was, zei hij droogjes dat ze deze, om veiligheidsredenen, hadden afgebroken en dat het nog steeds een braakliggend stuk grond was. Hij wees met zijn vinger om de hoek om me duidelijk te maken waar dat stuk grond lag. Na de man bedankt te hebben voor zijn tijd ging ik dus achter de hoek kijken en wat zag ik : inderdaad, een twintigtal meter verder zag ik een braakliggend stuk grond. Dat gaf mijn hele reis een opdoffer want ik hoopte echt de balzaal te kunnen betreden.

Enkele jaren later bezochten we weer naar San Francisco, en ondertussen had het Internet zijn intrede gedaan. Ik was wijzer geworden. De balzaal was helemaal niet afgebroken, en was ondertussen weer geopend. Toen we weer aan het kruispunt aankwamen, ging ik net achter de hoek, dus Geary Street in. Ik leunde toen met mijn rug tegen een gevel van wat de ingang van een schouwburg moest zijn. Ik was toen teneinde raad en plots klampte ik de voorbijkomende postbode aan. Ik vroeg hem (en hij kon het weten gezien zijn dagelijkse taak brievenbestellen was) waar ik de Fillmore kon vinden. De brave man ant-woordde : "He, Mister, ben je met mijn voeten aan het spelen? Je staat met je rug tegen de hoofdingang!". Ik kon mijn oren en ogen niet geloven. Niets maakte duidelijk, ook geen uithangbord, dat het hier ging om de wereldberoemde muziektempel. Dus begon ik meteen de buurt uit te kammen. En weer ging ik naar dat braakliggend stuk, dat er nog steeds zo bij lag. Toen zag ik plots links een trap die naar boven liep en uitgaf op een donker gat. Ik zei reeds in het begin van mijn artikel dat de Fillmore op de tweede of derde verdieping gevestigd was. Mijn vrouw was ondertussen weer in de wagen gaan zitten, want mijn volgende plannetje zag ze niet goed zitten. Ik wel, en meteen liep ik die trap op...

Wat ik toen zag, kon ik echt niet geloven. *Ik stond zowaar in de Fillmore !!!* Technici waren juist herstellingswerken aan de lift aan het uitvoeren en dankzij deze kon ik dus naar binnen sluipen. Een droom kwam uit, en ik besloot om mijn onderzoek verder te zetten. De volgende deur bracht mij naar een gigantische galerij originele psychedelische posters van de Fillmore-concerten. U weet wel, die beroemde posters van Rick Griffin, Bob Masse, Bonnie McLean e.a. kunstenaars van die tijd. Ik kon

mijn ogen niet geloven dat ik deze posters ooit in levende lijve zou aanstaren, en toen ik er een foto van wilde maken, werd ik zachtjes op de schouders getikt door een jongedame die mij opmerzaam maakte dat dit niet mocht (alsof ik dit niet wist!!!). Ik verontschuldigde mij en vertelde haar wie ik was. Na een kort onderhoud met deze jongedame (die dus werkte voor Bill Graham Productions) stapte ik voldaan richting auto en zette onze reis verder. Zo zie je maar dat, wanneer je een droom achterna zit, de kans reëel is dat ie toch uitkomt. Zo is het mij toch overkomen.

De volgende keer wanneer ik San Francisco zal bezoeken zal ik zeker een concert bijwonen in de Fillmore, en om te besluiten met de wijze woorden van die twee jonge mannen destijds zeg ik : Wie er zal spelen is bij-zaak, het is toch de Fillmore, niet? That's a promise to myself.

Alfons Maes